

DIETA PRI KRONIČNI VNETNI ČREVESNI BOLEZNI (ULCEROZNI KOLITIS IN CROHNOVA BOLEZEN)

Jožica Mesarič – Džurič, DMS, UKC Ljubljana, Interna klinika, Klinični oddelek za gastroenterologijo

Prehranjevanje bolnikov s kronično vnetno črevesno boleznijo (KVČB) se pomembneje ne bi smelo razlikovati od zdrave, pravilne in varovalne prehrane, ki naj bi jo užival vsak človek.

Bolniki s KVČB lahko s skrbnim opazovanjem sami ugotovijo, katera živila oz. načini priprave hrane mu škodujejo, povzročajo driske oz. prebavne motne. Na splošno je torej dieta individualnega tipa. Tudi sam pristop k zdravljenju je zaradi različnih pojavnih oblik boleznij in včasih nepredvidljivega odgovora strogo individualen. Običajno dieta nima zdravilnega učinka na potek boleznij, ampak samo blagodejni učinek na aktivnost boleznij, zato zdravljenje z različnimi dietami in brez zdravil nima smisla. Vsekakor pa lahko dietni prekrški oz. nekatere jedi povzročajo dodatne težave in s tem poslabšajo stanje bolnika. Bolnik naj izbere torej tisto hrano, po kateri nima težav.

Glede na to, bolnikom z KVČB nekih splošnih dietnih navodil ne dajemo, lahko le priporočamo smernice zdravega, pravilnega režima prehranjevanja, izogibanju jedem, ki lahko povzročajo težave in najbolj primerne načine priprave hrane.

Priporočena navodila zdrave, pravilne prehrane po umiritvi akutnega zagona KVČB:

- uživajte čim bolj zdravo, pestro, visoko beljakovinsko hrano, ki naj bo tudi visoko kalorična;
- prehranski primanjkljaj železa, vitaminov C, D, B12, folne kisline, kalcij, mineralov, oligoelementov itd., lahko nadomeščate z ustreznimi peroralnimi preparati;
- obroki hrane naj bodo enakomerno razporejeni preko dneva, priporočamo od 4-6 obrokov dnevno, obvezno zajtrkujte, zajtrk naj bo izdaten;
- hrano uživajte počasi in jo dobro prežvečite;
- hrana naj bo primerne temperature, ne prevroča, ne premrzla;
- vsaj en obrok naj bo topel, zaželen sta dva;
- hrano pripravljajte najpogosteje na naslednje načine: kuhanje, dušenje v lastnem soku, dušenje v alu-foliji;
- izogibajte se papriciranim, začinjenim, težje prebavljivim, predvsem pa mastnim jedem;
- zaželeno je uživanje probiotičnih jogurtov, vsaj 1-2 dnevno, ter ostalih mlečnih izdelkov, previdnost je potrebna pri uživanju mleka, ker je pogosta netolerantnost na laktozo, pogosto samo mleko odsvetujemo;
- poskušajte uživati tudi svežo sadje (priporočamo banane, lahko tudi nastrgana jabolka) in zelenjavo, sami ugotovite katera vam odgovarja in vam ne povzroča težav, sadje in nekatere vrste zelenjavo (npr. paradižnik) prej olupimo;

- uživajte 100% sadne sokove brez konzervansov, umetnih barvil, ugotovite kateri vam ustrezajo. Sokove si lahko pripravite tudi sami iz svežega sadja in zelenjave.
- poskušajte najti zdravo, ekološko pridelano hrano;
- uživajte tako belo kot rdeče meso;
- čim večkrat si privoščite ribe-vsaj 2x tedensko, ker vsebujejo zdravilne omega-3-maščobne kisline, ki zmanjšujejo vnetje črevesja;
- maščobe naj bodo po možnosti iz srednje verižnih maščobnih kislin (MCT olja - se lažje, hitreje prebavljajo in absorbirajo; v telesu se ne skladiščijo kot ostale maščobe; 1g MCT maščob vsebuje cca. 8,3 kcal; priporoča se počasna menjava navadnih maščob z MCT, ker lahko povzročajo v začetku težave; olja MCT se ne sme pregrevati).
- izogibajte se sladkorju, sladicam, sladkim gaziranim pijačam.

KVČB pogosto teži k zapori črevesne svetline, zato se je nujno potrebno izogibati zaužitju sledeče hrane:

- večjim kosom slabo prežvečene pomaranče, grenivke...;
- sladki koruzi, pop cornu;
- zeljni solati, slabo kuhani ali trdi zelenjavi;
- slabo prežvečenemu surovemu in trdemu sadju, lupinastemu sadju, orehom;
- kitastemu in hrustančastemu mesu.

Primer jedilnikov pri KVČB

Obroki	I.	II.	III.
ZAJTRK	bela kava mehko kuhano jajce žemlja	jogurt kruh pusta šunka	čaj kruh skuta
MALICA	mehko sadja (npr. banana, nastrgana jabolka...) nemastni keksi	mehko sadje kruh	jogurt kruh
KOSILO	zelenjavna pire juha dušeno meso kuhan krompir jabolčni kompot vanilijev puding	goveja juha dušen piščanec dušen riž kuhana zelenjava sadna solata	zelenjavno-mesna enolončnica kruh mehko sadje
MALICA	jogurt mehko sadje	sadni puding	sadni jogurt
VEČERJA	zelenjavno-mesna	zelenjavno-mesna	mehko kuhano

	enolončnica kruh	solata kruh	jajce kruh solata (kuhana zelenjava)
--	---------------------	----------------	---

Obroke hrane poljubno zamenjujemo iz vseh treh razpoložljivih jedilnikov.

Viri:

- Pokorn D., Zdrava prehrana in dietni jedilniki
- <http://www.kvcb.si/novosti.htm>
- Ferkolj I., Dieta pri kronični vnetni bolezni (ulcerozni kolitis in crohnova bolezen)
- Pokorn D., S prehrano do zdravja